

**Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
11. ročník, školský rok 2018/19
Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)**

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Mohli sa tieto osoby stretnúť? Do odpoved'ového hárku napíšte iba áno alebo nie.

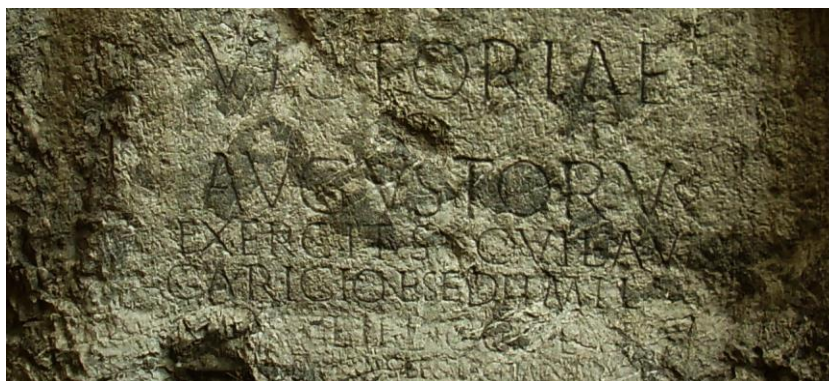
- A. knieža Pribina a Samo
- B. Marcus Aurelius a Dioklecián
- C. Atila a Samo
- D. Marcus Aurelius a Pribina

2.* Rozhodnite, čo označujú slová terra sigillata.

- A. kvalitnú keramiku hnedočervenej farby s lesklým povrchom
- B. precízne zdobené pozlátené šperky
- C. časť pôdy, ktorá sa vyznačuje vysokou úrodnosťou
- D. kompletnú vojenskú výzbroj rímskeho vojaka

3.* Keby rímsky legát dostal rozkaz, aby sa so svojou légiou presunul z Aquinca do Carnunta a následne by mal brániť Laugaricio, ktoré napadli barbarské kmene, ktoré dnešné sídla by navštívil? Správne vyberte z nasledujúcich možností a napíšte ich do odpoved'ového hárku.

Devín, Komárno, Budapešť, Petronell, Trenčín, Komárom, Zlatá Ida

4.* Ak by ste chceli v dobe keď územie dnešného Slovenska ležalo na hraniciach Rímskej ríše navštíviť Viedeň, Ižu, či Rusovce, ktoré z nasledujúcich sídiel by to boli. Správne vyberte z možností a napíšte ich do odpoved'ového hárku.

Vindobona, Laudamo, Aquincum, Kelementia, Laugaricio, Agnuncium, Gerulata

5* Kamenárski učni sa pri prepisovaní mien pomýlili. Usporiadajte písmená tak, aby z nich vznikli pomenovania známych kmeňov, ktoré bojovali s Rimanmi. Napíšte ich do odpovedového hárku.

- a) ltike b) manimarko
c) divák d) daliavn

6.* Stĺp na obrázku sa nachádza v Ríme. Je pripomienkou približne pätnásťročného vojenského konfliktu s Rímskou ríšou, ktorý prebiehal aj na území Slovenska. Vojny sa zúčastnil i samotný cisár, ktorý tu dokonca napísal časť svojho filozofického diela. Správne napíšte.

- A. Názov vojenského konfliktu, ktorého výjavy sú zobrazené na stĺpe.
B. Meno cisára, ktorý sa týchto vojen zúčastnil a teda navštívil našu krajinu.
C. Slovenský preklad názvu jeho diela, ktorého časť napísal na našom území.

7.* Napíšte latinské pomenovanie rímskej opevnenej hranice a slovenské názvy dvoch významných obchodných ciest, ktoré v tejto dobe prechádzali aj cez naše územie.

8.* Pozorne si prečítajte nasledujúci opis Ammiana Marcellina a odpovedzte na otázky.

„Nik z nich neobrába pôdu, nik nehodlá postaviť sa za pluh. Nemajú stále obydlie, sú bez domovov, bez zákonov a bez poriadnych pravidiel. Prehánajú sa sem a tam na svojich koňoch a vozoch. Nevaria ani neupravujú to, čo jedia. ... Ich reč je drsná, nepoznajú ani náboženské, ani iné hodnoty.“

- A. Napíšte názov kmeňa, ktorý opísal historik vo svojom príspevku?
B. Aké pomenovanie pre tieto a im podobné kmene používali obyvatelia ríše, z ktorej tento historik pochádza?
C. Ako nazývame spôsob života opísaný v texte?

9.* Vytvorte správne dvojice logicky k sebe patriacich slovných spojení.

A. trestná výprava Rimanov proti Kvádom	1. Ravenna
B. dobytie a vyplienenie Ríma	2. zázračný dážď
C. hlavné mesto kráľovstva Ostrogótov	3. itinerár
D. cestovná mapa, denník	4. Vandali

10.* Pri jednej z uvedených riek bola pravlasť Slovanov. Napíšte ju do odpoved'ového hárku.

Dunaj, Dneper, Dvina, Volga

11.* Na územie Slovenska prišli Slovania pravdepodobne cez priesmyky v pohorí ... A ... a z juhu okolo rieky ... B ... Do odpoved'ového hárku správne zapíšete pohorie aj rieku.

12.* Ak by ste boli nomádi, tak by ste?

- A. zapisovali do kráľovských kroník významné udalosti
- B. kočovali po rozľahlých stepiach za lepšími pastvinami
- C. pracovali ako osobní strážcovia panovníka

13.* Zo zhľuku písmen poskladajte zmysluplné slová a prirad'te k nim správne vysvetlenia. Do odpoved'ového hárku zapíšete zmysluplné slovo a prirad'te mu iba číslo vysvetlenia.

A. INCEMZA	1. zhromaždenie slobodných slovanských mužov
B. ADVALYK	2. slovanská bohyňa smrti a zimy
C. OTNBTVRÍC	3. slovanské obydlie
D. NAMREO	4. lesné včelárstvo
E. AEČV	5. slovanská bohyňa jari a znovuzrodenia
F. VSNEA	6. náčelník stojaci na čele slovanského kmeňa

14.* Po úspešnej bitke pri Vogastisburgu v roku 631 sa k Samovej ríši pridal aj knieža polabských Srbov. Ako sa toto knieža volalo?

15. * Správne doplňte a zapíšete do odpoved'ového hárku. Pri názvoch ríš si pomôžte aj začiatočnými písmenami.

Zánikom Západorímskej ríše v roku ...A... začína obdobie, ktoré bolo pomenované ako ...B... V tomto období ovplyvňovali Európu tri veľké ríše. Jedna z nich sa rozkladala iba v Európe ...C..., druhá ...D... sa považovala za nástupnícky starovekého Ríma a tretia ... E... ovplyvňovala hlavne juhozápad svetadielu.

16. Konštantín a Metod napísali množstvo literárnych diel. Z ponúkaných možností správne vyber to ktoré napísal Metod.

Proglas, Napomenutie vladárom, Chersonská legenda

17. Konštantínovi a Metodovi sa podarilo dosiahnuť u pápeža, aby sa slovanský liturgický jazyk mohol používať pri bohoslužbách. Do odpoved'ového hárku napíšete tie tri jazyky, ktoré boli do vtedy pri kresťanských bohoslužbách povolené.

18. Na Slovensku sa do dnešnej doby zachovali minimálne tri cirkevné stavby, ktorých veľká časť pochádza ešte z doby Veľkej Moravy. Do odpoved'ového hárku napíšte miesta, kde sa tieto stavby nachádzajú. Pomôžte si začiatočnými písmenami aj obrázkami dvoch z nich.

19. Mohli sa tieto osoby stretnúť? Do odpoved'ového hárku napíšte iba áno alebo nie.

- A. knieža Pribina a Svätopluk I.
- B. kráľ Ľudovít Nemec a knieža Mojmír I.
- C. kráľ Dagobert a knieža Rastislav
- D. knieža Svätopluk I. a kráľ Ľudovít Nemec
- E. knieža Kocel' a biskup Metod
- F. pápež Hadrian II. a Rastislav

20. Správne doplňte text:

V roku 1000 bol Štefan I., ktorý pochádzal z rodu ...A... korunovaný za prvého uhorského kráľa. Predtým však ešte musel poraziť silného nepriateľa, vojvodu ... B ... V boji proti tomuto veľmožovi mu pomáhali slovanskí veľmoži ... C ... a ...D...

21. Pomocou uvedenej charakteristiky napíšte do odpoved'ového hárku kto bol takto nazývaný? Pomôžte si začiatočnými písmenami.

- a) najvyšší kráľovský úradník v Uhorsku
- b) drobný šľachtic, ktorý slúžil veľmožovi
- c) príslušník najvyššej šľachty
- d) odpadlík od katolíckej cirkvi
- e) osoba, spojená s nejakým zázrakom, ktorá dokázala počas života i po smrti ochraňovať veriacich
- f) správca kráľovského komitátu

22. Prečítajte si úryvok z listiny napísanej v roku 1222 v Uhorsku.

„Ak kráľ chce viesť výpravu (vojenskú) mimo krajiny, šľachtici nie sú povinní ísť s ním, iba ak na jeho náklady.“ ... „Celé komitáty alebo akékoľvek hodnosti s večným právom na majetky nebudeme udeľovať.“

- A. Z akého dokumentu pochádzajú tieto ustanovenia? Napíšte jeho názov.
- B. Za vlády, ktoré panovníka si šľachta vymohla takéto privilégia?
- C. Napíšte storočie, v ktorom táto listina vznikla.
- D. Tento kresťanský panovník sa zúčastnil križiackej výpravy a preto si vyslúžil istý prívlastok. Napíšte ho.
- E. Ustanovenia v dokumente i jeho úpravy platili v Uhorsku ešte dlhý čas. Zrušené boli až počas istej revolúcie. Napíšte, v ktorom storočí boli výsady uhorskej šľachty zrušené.

23. Rozhodnite, ktorá udalosť sa stala skôr?

- a) upálenie Jána Husa počas koncilu v Kostnici **alebo** Založenie University Istropolitany.
- b) rod Arpádovcov vymrel po meči **alebo** zriadenie mincovne v Kremnici.
- c) zrušenie Nitrianskeho údelného vojvodstva **alebo** vydanie mestského privilégia pre Trnavu
- d) vytvorenie hlaholiky **alebo** vytvorenie cyriliky

24. Počas vlády Bela IV. na Uhorsko zaútočili silné vojsko jedného kočovného národa, ktorého pôvodnou vlasťou bola Ázia. Správne zodpovedajte nasledujúce otázky:

- a) Ako sa títo kočovníci volali?
- b) V ktorom roku sa útok uskutočnil?
- c) Kde sa odohrala rozhodujúca bitka?
- d) Zvítazili uhorské vojská? Napíšte iba áno alebo nie.
- e) V ktorom roku kočovníci z Uhorska odišli?
- f) Čo bolo dôvodom odchodu kočovníkov? Boli to ich vojenské neúspechy? Napíšte iba áno alebo nie.

25. O ktorom panovníkovi Uhorska, ktorý žil v 15. storočí jeho súčasníci napísali, že veľmi dobre „ovládal lingua slavica“. Do odpovedového hárku napíš jeho meno a rozhodni, ktorá z nasledujúcich možností zodpovedá uvedenému latinskému slovnému spojeniu.

- A. vedel plynulo čítať a písať po latinsky
- B. ovládal základy medicíny
- C. vedel veľmi dobre jazdiť na koni
- D. vedel sa dorozumieť slovenčinou

Autori: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský, Mgr. Lenka Truchanová

Recenzent: Mgr. Barbora Kopuncová

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2019